

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 6P/62/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8818203464
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Mihóková
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2024:8818203464.16

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou sudkyňou JUDr. Ivetou Mihókovou v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom pri matke, zastúpeného kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Námestie slobody 5, Vranov nad Topľou, na návrh otca C. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX/XX, E., za účasti matky F. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXX/XX, H. I. J., zastúpenej F. D. K., advokátom, Kalinčiakova 10, Vranov nad Topľou, za účasti Úradu komisára pre deti, Odborárske námestie 3, Bratislava, o zmenu osobnej starostlivosti, t a k t o

rozhodol:

Súd návrh z a m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Otec sa podaným návrhom domáhal zmeny rozhodnutia o osobnej starostlivosti o maloletého A. B.. Žiadal, aby súd zmenil rozsudok Okresného súdu Svidník č. k. 7P/1/2014-283 zo dňa 25.01.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 2CoP/102/2016-363 tak, že mal. A. B. zverí do osobnej starostlivosti otca. Zároveň sa domáhal, aby súd zaviazal matku platením výživného vo výške 120,- EUR mesačne a upravil styk matky s maloletým. Vo svojom návrhu uviedol, že už od opustenia spoločnej domácnosti matkou mal. dieťaťa bola realizácia styku s maloletým A. problematická. Matka mu styk s maloletým umožnila len výnimočne, odopierala mu kontakt s dieťaťom. So synom vychádzal veľmi dobre, syn sa na stretnutia s ním tešil, tiež sa spytaval na svojich starých rodičov z jeho strany, s ktorými trávil za trvania výnimočného styku so starou matkou mnoho času. Matka ho pred synom dlhodobo očierňuje a znevažuje, na syna vyvíja nátlak, aby k nemu nešiel. Zo syna sa za posledné obdobie stalo úplne iné dieťa a je výrazne pod vplyvom matky. Ak A. nevyhovie matkiným pokynom a výzvam, začne sa správať bojzливо, ustráchané, neprimerane, ba až agresívne, čo vyvoláva u neho napätie a negatívne emócie, ktoré mu škodia. Jedným zo závažných dôvodov na zmenu osobnej starostlivosti je nielen skutočnosť, že matka mu neumožňuje styk s A., ale i fakt, že ho psychicky deptá. Od decembra 2017 mu matka neumožňuje stýkať sa so synom tak ako to určil Krajský súd a bráni mu kontaktovať sa s maloletým, nedvíha telefón, pričom práve ona marí výkon súdneho rozhodnutia. Matka nemá na neumožňovanie styku s maloletým žiadny dôvod. Maloletého si vyzdvihoval a vracal v mieste bydliska matky vždy včas a riadne, pričom bolo o neho vždy náležite postarané.

2. Matka s návrhom otca nesúhlasila. Vo svojom vyjadrení odmietla tvrdenie otca, že mu odopiera kontakt so synom. Uviedla, že maloletého A. vychováva s tým, že má aj otca a pripravuje ho na každé stretnutie. Nikdy synovi nebránila v styku s otcom. Ak vznikli nejaké problémy, bolo to výlučne zavinené len zo strany otca, ktorý si styk s maloletým A. neprimerane vynucuje a vymáha dosť direktívne bez toho, aby rešpektoval aj jeho aktuálne citové rozpoloženie a potreby, čo negatívne vplýva na jeho psychický stav.

3. Zástupkyňa Úradu komisára pre deti má za to, že je naďalej potrebné pracovať s maloletým prostredníctvom Občianskeho združenia Návrat na obnove citového vzťahu k otcovi. Spočiatku navrhla dieťa zveriť do striedavej osobnej starostlivosti, neskôr v priebehu konania prehodnotila svoj názor a uviedla, že sa prikláňa k dočasnému zvereniu maloletého do špecializovaného centra pre deti a rodiny, za predpokladu, že v rodine nedôjde k pozitívnym zmenám.

4. Podľa názoru kolízneho opatrovníka otec spĺňa všetky podmienky na to, aby mohlo byť dieťa v jeho starostlivosti. Poznamenal však, že rodina bude naďalej monitorovaná a v prípade, ak nedôjde k zmenám vo vzťahu maloletého k otcovi, budú vykonané ďalšie opatrenia. V prípade, že maloleté dieťa nebude zverené do osobnej starostlivosti otca, navrhol aby mal otec zabezpečený pravidelný telefonický kontakt s maloletým dieťaťom, resp. videohovory (aspoň 2x týždenne), tiež plnohodnotný a pravidelný styk, t. j. styk, aj keď za prítomnosti odborných zamestnancov, ale bez prítomnosti matky.

5. Otec na poslednom pojednávaní predložil návrh, v zmysle ktorého by sa naďalej uskutočňoval asistovaný styk v Občianskom združení Návrat po dobu pol roka. V prípade, ak zo strany matky nenastane podstatné zlepšenie a matka bude stále prítomná pri styku mal. s otcom, čím v podstate dochádza k jeho mareniu, zväží podanie návrhu na dočasné umiestnenie dieťaťa do špecializovaného centra, tak aby ho mohli navštevovať obaja rodičia, aby si dokázal obnoviť a prehĺbiť citový vzťah k otcovi a nebol pod vplyvom matky.

6. Matka na poslednom pojednávaní navrhla, aby vzťahy medzi otcom a maloletým boli naďalej potencované prostredníctvom Občianskeho združenia Návrat, ktoré všetci navštevujú s tým, že už nebude pri asistovanom styku prítomná.

7. Súd vykonal dokazovanie výsluchom rodičov, zisťovaním názoru dieťaťa, oboznámením sa návrhu otca na začatie konania, rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2CoP/22/2018-903 zo dňa 25.03.2019, rozhodnutia Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 6P/173/2018-282 zo dňa 28.03.2019 o uložení výchovného opatrenia, rozsudku Okresného súdu Svidník č. k. 7P/1/2014-283 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, ktorým bolo manželstvo rodičov mal. dieťaťa rozvedené a upravené rodičovské práv a povinnosti k mal. dieťaťu, správy z Referátu poradensko-psychologických služieb zo dňa 03.07.2019, správ kolízneho opatrovníka, uznesenia tunajšieho súdu sp. zn. 8P/178/2020 zo dňa 11.12.2020 o zrušení výchovného opatrenia, správy zo Základnej školy G. H. H. I. J., správy z L. I. G. M., psychiatrickej ambulancie, správy M. F. C. zo dňa 10.08.2020, správ Centra Návrat, znaleckého posudku, vyjadrení rodičov a kolízneho opatrovníka k znaleckému posudku, vyjadreniami psychologičky Krajského súdu v Prešove a zástupkyne Úradu komisára pre deti a na základe takto vykonaného dokazovania zistil tento skutočný stav vecí:

8. Rozsudkom Okresného súdu Svidník č. k. 7P/1/2014-283 zo dňa 25.01.2016 bolo rozvedené manželstvo rodičov mal. dieťaťa. Na čas po rozvode bol mal. A. zverený do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný platením výživného. Zároveň bol upravený styk otca s mal. dieťaťom.

9. Rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 2CoP/10/2016 - 363 zo dňa 29.06.2016 bol potvrdený rozsudok spolu s opravným uznesením vo výroku o zverení mal. dieťaťa do starostlivosti matky. Bol zmenený rozsudok vo veci výšky výživného zo strany otca a zrušený rozsudok vo výroku o úprave styku. V rozsahu zrušenia Okresný súd vo Svidníku vo veci opätovne rozhodol a Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 2CoP/22/2018 - 903 zo dňa 25.03.2019 zmenil rozsudok Okresného súdu vo Svidníku v časti týkajúcej sa úpravy styku otca s dieťaťom a to tak, že sa mení rozsudok v spojení s dopĺňacím uznesením tak, že otec je oprávnený stretávať sa s mal. A. B., nar. XX.XX.XXXX v každom kalendárnom týždni vo štvrtok od 13.00 hod. do 15.30 hod. na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately Vranov nad Topľou za asistencie psychológa tohto zariadenia, počas prvých 3 mesiacov od právoplatnosti rozsudku a matka je povinná mal. dieťa riadne pripravené v určený čas odovzdať psychológovi tohto zariadenia. Otec je oprávnený stretávať sa s mal. A. B., nar. XX.XX.XXXX, počas 4. až 6. mesiaca od právoplatnosti rozsudku každý nepárny víkend v mesiaci a to v sobotu a v nedeľu od 10.00 hod. do 17.00 hod. a každý štvrtok v pánom týždni v mesiaci od 15.00 hod. do 18.00 hod. bez prítomnosti matky. Otec je oprávnený stretávať sa s mal. A. B., nar. XX.XX.XXXX, počas 7. až 9. mesiaca od právoplatnosti rozsudku každý nepárny týždeň v mesiaci od piatka od 18.00 hod. do nedele do 16.00 hod. bez prítomnosti matky. Počnúc 10-tym mesiacom od

právoplatnosti rozsudku otec je oprávnený stykať sa s mal. A. B., nar. XX.XX.XXXX, každý nepárny týždeň v mesiaci od piatka od 18.00 hod. do nedele do 16.00 hod. a každý párný týždeň v mesiaci vo štvrtok od 16.00 hod. do 18.00 hod. bez prítomnosti matky. Zároveň bol upravený styk otca s maloletým aj počas prázdnin a veľkonočných sviatkov.

10. Vzhľadom k tomu, že takto upravený styk napriek autoritatívnemu rozhodnutiu súdu sa nerealizoval Okresný súd uznesením č. k. 6P/173/2018 – 282 uložil rodičom mal. dieťaťa výchovné opatrenie, a to povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb, na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou. Po podanom odvolaní matky vo veci rozhodoval Krajský súd v Prešove, ktorý rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Podľa odôvodnenia rozhodnutia súdu výchovné opatrenie bolo uložené z toho dôvodu, že dieťa je vážne poznamenané konfliktmi svojich rodičov. Konanie a správanie dieťaťa ovplyvnilo správanie rodičov. Podľa znaleckého posudku, ktorý bol použitý v tomto konaní ako dôkaz, bolo zistené, že konanie rodičov spôsobilo dieťaťu psychické utrpenie. Súd navyše viedol oboch rodičov k zmierlivému riešeniu veci. Matke bol opakovane poskytovaný priestor na to, aby umožnila styk otca s maloletým, jej postoj sa nemenil, s tvrdením, že mal. syn otca odmieta, má z neho strach. Následným vyhodnotením účinnosti výchovného opatrenia bolo zistené, že toto nespĺnilo svoj účel, vzájomné vzťahy rodičov sú naďalej konfliktné, nie sú schopní konštruktívnej komunikácie, navzájom sa napádajú. Súdna úprava styku otca s maloletým v podstate neprebíhala, otec sa sťažoval na nerešpektovanie svojich rodičovských práv

11. Vzhľadom k týmto skutočnostiam v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 6P/28/2020 o zmenu úpravy styku otca s mal. A. rozsudkom zo dňa 25.05.2021 súd prvej inštancie zmenil výrok rozsudku Okresného súdu Svidník, č. k. 7P/1/2014-617 zo dňa 8.2.2018 v spojení s dopĺňacím uznesením č. k. 7P/1/2014-623 zo dňa 20.3.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 2CoP/22/2018-903 zo dňa 25.3.2019 vo výroku o úprave styku. Po dobu 9 mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku je otec oprávnený stretávať sa s mal. A. B., nar. XX.X.XXXX v každom nepárnom kalendárnom týždni v piatok od 14:30 hod. do 16:00 hod. za asistencie odborného pracovníka Občianskeho združenia Centrum Návrát OZ v Prešove a Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu, C. XX, M., akreditovaného subjektu sociálnoprávnej ochrany v priestoroch tohto združenia a na miestach určených týmto združením, vždy za asistencie určeného odborného pracovníka, ktorý je oprávnený každé jednotlivé stretnutie kedykoľvek aj predčasne ukončiť s ohľadom na mal. dieťa. Styk sa bude uskutočňovať bez prítomnosti matky s tým, že počas styku sa bude matka nachádzať v priestoroch vymedzených týmto združením. Po dobu ďalších 7 mesiacov je otec oprávnený stretávať sa s mal. A. v každom nepárnom kalendárnom týždni v piatok od 14:30 hod. do 16:00 hod. za asistencie odborného pracovníka alebo bez asistencie odborného pracovníka Občianskeho združenia Centrum Návrát OZ v Prešove, akreditovaného subjektu sociálnoprávnej ochrany, a to v priestoroch tohto občianskeho združenia alebo mimo priestorov tohto občianskeho združenia, pričom o mieste a potrebe asistencie styku rozhodne odborný pracovník tohto občianskeho združenia bez prítomnosti matky. Otec je oprávnený realizovať telefonický kontakt s mal. A. v každom kalendárnom týždni v stredu v čase od 19:00 hod. do 19:30 hod.

12. Z odôvodnenia tohto rozsudku vyplýva, že doterajšia úprava styku sa nerealizovala. Dieťa je svedkom dlhodobých konfliktov a neprimeranej komunikácie a napätia medzi rodičmi. Mal. A. má silný citový vzťah k matke, ale jeho postoj k otcovi sa postupne menil zažitými negatívnymi skúsenosťami. Konanie a správanie dieťaťa ovplyvnilo správanie jeho rodičov. Komunikácia medzi rodičmi sa postupom času výrazne zhoršila. Ich vzťahy sú vyhrotené, navzájom sa verbálne napádajú, nedôverujú si, jeden druhého obviňujú. Ani výchovné opatrenie, ktoré malo za prítomnosti odborníka, psychológa pomôcť rodičom pri zmene komunikácie a náprave narušeného vzťahu, nespĺnilo svoj účel.

13. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou zo dňa 12.12.2019 vyplýva, že vo veci maloletého dieťaťa sa viackrát viedlo trestné stíhanie. Doposiaľ ani jeden z rodičov nebol odsúdený, nebol obmedzený ani pozbavený na svojich rodičovských právach. Aj napriek tomu si otec svoje rodičovské práva vo veci úpravy styku uplatňovať nemôže. Zo súdnoznaleckého posudku F. A. vyplýva, že rodičia významne potrebujú psychologicko-terapeutickú pomoc. Zo zabezpečených správ a písomných podkladov bolo poukázané na dlhodobu pretrvávajúci konfliktný vzťah bývalých manželov, ktorý negatívne vplyva na maloletého, nakoľko je neustálym svedkom nezhôd a vzájomného osočovania rodičov. Maloleté dieťa je v osobnej starostlivosti matky, pod jej výlučným vplyvom. Styk s otcom sa dlhodobu nerealizuje. Je teda zrejmé a prirodzené, že podvedome dieťa preberá pozitívne

aj negatívne názory matky a jej blízkych na svet, situácie, ľudí v ich okolí a v neposlednom rade aj na otca dieťaťa. Matka s otcom dieťaťa nespolupracuje. Matka slovom, komunikáciou ani svojimi činmi v skutočnosti nepodporuje stretávanie maloletého dieťaťa s otcom. Názor maloletého dieťaťa je dlhodobo známy, zvyčajne opakuje tie isté vety. Je predpoklad, že ak si dieťa nevie vybaviť pozitívne spomienky na otca, niekto sa zameriava na oživovanie iba tých negatívnych spomienok a tie dieťaťu opakovane pripomína. Aj referát poradensko-psychologických služieb, aj úrad komisára vykonával osobné rozhovory s maloletým dieťaťom, pri ktorých sa snažili oživiť pozitívne spomienky na otca prostredníctvom fotografií a videí, ktoré otec doložil. Dieťa si na situácie z minulosti spomenulo, ale komentovalo ich s negatívnym záverom.

14. Podľa správy Referátu poradensko-psychologických služieb vo Vranove nad Topľou zo dňa 03.07.2019 v období od 25.04.2019 – 18.07.2019 sa uskutočnilo v priestoroch úradu 13 stretnutí s mal. A. B.. Mal. bol od prvých stretnutí voči otcovi negatívne nastavený, odmietal stretnutie a akýkoľvek kontakt s ním. Dieťaťu bolo potrebné počas celého obdobia vysvetľovať dôvod jeho prítomnosti na oddelení.

15. Podľa ďalšej správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou zo dňa 03.07.2020 o realizácii výchovného opatrenia, ktoré nariadené rodičom, ich osobné stretnutia boli stále ovplyvňované rodičovským konfliktom, konflikt na každom stretnutí eskaloval, komunikácia bola závažným spôsobom deštruktívne narušená, rodičia sa stále verbálne napádali. Do negatívnej komunikácie zatiahli osobné spory, konflikty z minulosti, príbuzných a známych. Aktuálne právoplatný rozsudok vo veci úpravy styku maloletého s otcom sa nevykonával. Otec mal občas krátke telefonické rozhovory s dieťaťom. Spoločné stretnutia na úrade za prítomnosti psychológa prebiehali v negatívnej atmosfére. Dlhodobo pretrváva deštruktívne konanie, správanie rodičov, ktoré má negatívny vplyv na dieťa a aj ono odmieta akúkoľvek prípadnú zmenu. Počas stretnutí sústavne eskaluje napätie rodičovského konfliktu, komunikácia je deštruktívna, psychológ konštatoval, že nariadené výchovné opatrenie neplní svoj účel. Otec, C. B., v telefonickom rozhovore z 3. júla uviedol, že na podanom návrhu trvá, styk so synom sa nerealizuje vôbec. Je v telefonickom kontakte s dieťaťom, ktorý je cca jedenkrát v týždni, hovor trvá 1 – 2 minúty. Stáva sa, že matka na telefonát otca reaguje až o 1 alebo 2 dni. Otec sa snaží pri vzájomných rozhovoroch oživovať pozitívne spomienky z minulosti s dieťaťom, dieťa to však zahovára. Hovor ukončuje tým, že ide jesť, spať, učiť sa a tak podobne. Chcel mu kúpiť darček za vysvedčenie, pýtal sa, čo by A. potešilo; jeho odpoveď bola, že nič. Otec tvrdí, že jeho rozhovory so synom vždy počúva matka a je ich účastná.

16. Vzhľadom k týmto skutočnostiam uznesením č. k. 8P/178/2020-30 zo dňa 11.12.2020 bolo výchovné opatrenie uložené uznesením Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 6P/173/2018-282 zo dňa 28.3.2019 zrušené. Podľa odôvodnenia rozhodnutia nariadené výchovné opatrenie neplnilo svoj účel. Rodičia sa síce podrobili odbornému poradenstvu za účelom zlepšenia komunikácie, ale zo záverov psychológa vyplýva, že ani stretnutia za prítomnosti odborníka nevedli k náprave. Konflikt medzi rodičmi na každom stretnutí eskaloval. Rodičia sa verbálne napádali a značne konfliktná komunikácia sa nezmenila. Psychológ konštatoval, že akýkoľvek jeho zásah v záujme zmeny pomerov bol neúčinný.

17. Uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru Vranov nad Topľou ČVS:ORP-278/1-VYS-VT-2018 zo dňa 19.06.2019 bolo zastavené trestné stíhanie, ktoré bolo začaté za zločin týrania blízkej a zverenej osoby, na základe podnetu Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou na prešetrenie ohrozenia maloletého na priaznivom fyzickom, psychickom a sociálnom vývine.

18. Podľa správy N. B. G. vo H. I. J. mal. A. dosahuje výborné výsledky, je veľmi tvorivý, má vynikajúce vyjadrovacie schopnosti, skvelú slovnú zásobu, v kolektíve je veľmi obľúbený. Spolupráca rodičov so školou je dobrá. Matka sa pravidelne zaujíma o výsledky syna a informuje otca v mesačných intervaloch podľa dohody. Zo správy je zrejmé, že A. je vodcovský typ, ktorý je rád stredobodom pozornosti. Je to žiak, ktorý si pozornosť a obdiv spolužiakov získava vďaka svojim vedomostiam. Spomína i svoju rodinu. O svojich rodičoch rozpráva. Uvádza, kde bol na výlete, čo videl, s kým sa stretol. Vzťah A. k otcovi je slabý. Otca neobdivuje, nemá v neho dôveru, má z neho strach a odmieta sa s ním stretávať. Tvrdí, že videl „škaredé veci“. O matke sa vyjadril veľmi pekne a s obdivom, má ju rád. Jej starostlivosť hodnotí škola ako perfektnú.

19. Súd si vyžiadal správu z L. I. G. M. H. A., z psychiatrickej ambulancie, kde je evidovaný mal. A. u F. O.. Túto ambulanciu navštívila matka len v sprievode syna. Z predchádzajúceho konania o zmene úpravy styku je súdu známe, že otec navštívil uvedenú lekárku a dožadoval sa, aby vyvolala spoločné stretnutie s matkou, synom aj otcom. Matka na takéto pozvanie nereagovala, a preto z aktuálnej správy je zrejmé, že posledná kontrola bola s dieťaťom v septembri 2020. Odvtedy sa matka nedostavila. Na otázky zo strany súdu, lekárka uviedla, že za rok 2021 sa stretnutie s maloletým neuskutočnilo. Posledná kontrola s dieťaťom bola v septembri 2020, odvtedy dieťa nevidela. V mesiaci november a december 2020 boli na ambulancii obaja rodičia striedavo, každý zvlášť. Spoločné stretnutie, ktoré lekárka navrhla sa neuskutočnilo, matka sa nedostavila. Preto sa lekárka k aktuálnemu zdravotnému stavu nevedela vyjadriť. Pokiaľ ide o zdravotný stav maloletého z roku 2020, lekárka navrhla čo najskôr upraviť vzťahy medzi rodičmi, ich nedoriešené konflikty a svojské predstavy o výchove dieťaťa, ktoré idú na vrub nie žiadúceho vývinu dieťaťa. Dieťa je neustále vystavované tlaku, každý z rodičov podáva svoju verziu, svoje fotografie, absolútne odlišné od predstáv a názorov druhého rodiča. Je preto veľmi ťažko jednoznačne určiť, čo je pre dieťa najlepšie. Kým sa rodičia nenaučia komunikovať a nedohodnú sa na spoločnom programe, akékoľvek rozhodnutie na dieťa vplývať veľmi zle. Otec má o dieťa záujem, nerešpektuje želania matky. Matka dieťa odmieta dať otcovi. Dieťa nevie komu má vyhovieť. Odporúčala mediáciu rodičov. Až po ich dohode a úprave ich vzťahov bude možné rozhodnúť čo ďalej s dieťaťom. Aktuálne odporúča stretávanie sa dieťaťa s otcom za účasti oboch rodičov a rešpektovať názor dieťa.

20. Súdu boli predložené aj správy M. F. C., klinickej psychologičky z jednotlivých vyšetrení mal. A., a to konkrétne správy od 03.07.2018 do 24.06.2020. Dôvodom psychologického vyšetrenia bolo podľa tvrdenia matky nočné pomočovanie dieťaťa, stavy úzkosti viazané na zásadné odmietanie stretávania sa s otcom. Zo záverov predložených správ vyplýva, že je nutne žiadúce zabezpečiť pokojnú atmosféru pre psychické zrenie dieťaťa. Neodporúča vynucovať návštevy dieťaťa u otca, a to až do celkového upokojenia dieťaťa. V opačnom prípade hrozí zlomenie psychiky dieťaťa na niektorom z aspektov psychického ladenia dieťaťa.

21. Zo správ Centra Návrat v Prešove, kde sa aktuálne realizuje asistovaný styk otca s mal. synom pôvodne na základe rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou, toho času na základe dobrovoľnosti a intervencie Úradu práce, soc. vecí a rodiny vo Vranove nad Topľou súd zistil, že stretnutia sa uskutočňujú podľa rozhodnutia súdu vždy v nepárny týždeň v piatok od 14.30 hod. – 16.00 hod. A. na stretnutia chodí pripravený v sprievode matky. Otec sa stretnutí rovnako aktívne a spolupracujúco zúčastňuje. Kontakt je vzhľadom na potreby a prežívanie A. vedený za prítomnosti matky, pričom matka je postupne posúvaná do pasívnejšej účasti. V priebehu tohto obdobia sa darí podnecovať priamu komunikáciu A. s otcom. A. postupne dokáže byť v priamej interakcii s otcom - reagovať/odpovedať na položené otázky, na výzvu hovoriť o veciach zo svojho bežného fungovania /škola a výsledky v nej, záujmy a krúžky či iné voľnočasové aktivity.../, zapojiť sa do hrových aktivít a byť pri nich aj v priamej aktivite s otcom /nateraz však primárne proti otcovi napr. pri hre v interiéri - futbal, basketbal.../avšak už aj v pozícii jeden na jedného. Pri komunikácii a aktivitách je ešte prítomná zdržanlivosť a stiahnutie sa na strane A., avšak v čiastočne nižšej miere. V závere stretnutí A. pri komunikácii s matkou pred otcom sprítomňuje partnera svojej matky, ktorého oslovuje „tatik“ ... pri rozhovore s matkou sa na „tatika“ pýta pred otcom (vždy v závere stretnutia)... v tomto smere pracujú na zvedomovaní, že otec A. rozumie, že vo svete A. je iný muž (partner matky) v otcovskej pozícii, no zároveň pracujú na integrácii faktu biologického otca a „druhého“ otca a ozdravení vzťahovania sa k obom. Kontaktov je spravidla prítomný aj súrodenec A. – I.. Opatrenia naplňajú cieľ odblokovania A. v jeho vzťahovaní sa k otcovi a podpory rodičovských kompetencií o oboch rodičov.

22. V predmetnej veci súd za účelom optimálnej úpravy rodičovských práv a povinností k mal. dieťaťu nariadil znalecké dokazovanie Ústavom pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii s. r. o. v Nových Zámkoch. Znalecky bol vyšetrený len otec, matku a mal. dieťa sa znalecky vyšetriť nepodarilo, nakoľko matka sa opakovane odmietla podrobiť znaleckému vyšetreniu a tak znalci vychádzali pri posúdení osobnostných predpokladov matky z celého obsahu spisovej dokumentácie a znaleckých posudkov podaných v minulosti tých častí, ktoré majú význam pre znalecké psychologické posúdenie veci ako aj z doterajších prežívaní a vyjadrení maloletého na adresu otca. Zo záverov znaleckého posudku vyplýva, že osobnosť otca je v dimenzii introverzia-extroverzia vyvážená, emocionálne menej výrazná, s primerane rozvinutými autoregulačnými mechanizmami. Pri väčšej zameranosti na vlastnú osobu je nastavený na presadzovanie vlastných stanovísk. V interpersonálnom kontexte sa prejavuje skôr nekompromisne, sebavedome a direktívne. Na dianie vo svojom okolí má vyhranený názor v intenciách

dobrý verzus zlý. Je prevažne sociálne prispôsobivý, nanajvýš s epizodickými poruchami adaptability v afektívne napätých situáciách. Psychologickým vyšetrením otca neboli zistené príznaky žiadnej forenzne významnej psychopatológie, tak ani sklon k užívaniu psychoaktívnych látok a či sklon ku gamblingu, ktoré by mohli kontraindikovať jeho prístup k vlastnému dieťaťu, resp. ktoré by ho mohli diskvalifikovať vo výchovnej starostlivosti o dieťa. Zo psychologického hľadiska tak možno konštatovať, že je schopný zabezpečiť starostlivosť o vlastné dieťa.

Matka je pre mal. emocionálna primárna vzťahová osoba a maloletý k nej má pevnejšiu vzťahovú väzbu. Z analýzy spisového materiálu a z doposiaľ známych odborných názorov je viac pravdepodobné, že matka maloletého nepodporuje v jeho vzťahu k otcovi. Obaja rodičia maloletého A. majú predpoklady na zabezpečenie jeho zdravého fyzického a psychického vývoja. Podľa informácií, ktoré mal znalecký ústav k dispozícii zo spisového materiálu, je aktuálne v záujme maloletého A., aby zostal v starostlivosti matky, pri súčasnom odbornom vedení k odblokovaniu A. v jeho vzťahovaní sa k otcovi a podpore rodičovských kompetencií u oboch rodičov v kompetencii OZ Návrat, resp. odporúčajú individuálnu a neskôr párovú psychoterapiu zameranú na spracovanie konfliktov a minimálne na neutralizáciu ich vzťahu. Vedomé alebo nevedomé ovplyvňovanie maloletého A. je viac pravdepodobné zo strany matky voči jeho otcovi, pričom toto ovplyvňovanie môže byť aj zámerného charakteru. Takéto konanie môže mať negatívny vplyv na zdravý psychický vývoj maloletého. Maloletý dlhodobo zotrúva v negatívnom prežívaní vo vzťahu k otcovi, napriek tomu, že napr. pri asistovanom styku skutočné negatívne správanie otca neprežíva. Z toho možno usudzovať, že prejavenie jeho názoru vo vzťahu k výchovnému prostrediu a jednotlivu k rodičom, bude v súlade s týmto jeho prežívaním - negatívny voči otcovi a pozitívny voči matke. A. tak podľa nich nie je schopný bez zaujatia reálne popísať vzťahy k rodičom. Vzhľadom k tomu, že A. je vo veku, kedy je potrebné, aby sa dieťa identifikovalo s obidvomi rodičovskými autoritami, odporúčajú naďalej rozvíjať, sanovať a autoritami dozorovať vzťah mal. s otcom. Keďže je A. vzťahovo primknutý k matke a aktuálne aj k jej partnerovi, ktorého vníma ako zástupnú mužskú figúru v tomto prostredí a dochádza tak k vytesňovaniu vzťahovej väzby k otcovi. Z opísaného správania v správach ÚPSVaR konštatujú, že v prejavoch matky je pozorovaná potreba kontroly prostredia, do ktorého vstupuje jej mal. syn, nedôvera v odborníkov a autority, ako aj role otca maloletého. Tým vedomo, resp. nevedomo má tendencie k ovplyvňovaniu svojho okolia.

23. K znaleckému posudku sa vyjadril kolízny opatrovník, ktorý poukázal na to, že biologický otec má právo na rozvoj väzieb a vzťahu s maloletým dieťaťom. Súdoznalecký posudok preukazuje jeho schopnosť zabezpečiť výkon osobnej starostlivosti o maloleté dieťa. Matka mala poskytnutý dostatočný časový priestor na to, aby sa v záujme maloletého dieťaťa a jeho priaznivého vývinu vyšetreniu podrobila. Neurobila tak. Navrhla, aby v prípade, že maloleté dieťa (t. č. XX-XXXXX) nebude zverené do osobnej starostlivosti otca, aby mal otec zabezpečený pravidelný telefonický kontakt s maloletým dieťaťom, resp. videohovory (aspoň 2x týždenne), tiež plnohodnotný a pravidelný styk, t. j. styk, aj keď za prítomnosti odborných zamestnancov, ale bez prítomnosti matky. Úprava styku otca s maloletým dieťaťom by mala byť podľa jeho názoru pod dohľadom súdu, aby opäť nedochádzalo k obdobiam bez realizácie styku a pretrhnutiu už aj tak narušených väzieb otca s maloletým dieťaťom.

24. Matka vo svojom vyjadrení k znaleckému posudku uviedla, že so záverom znaleckého dokazovania súhlasí s tým, aby mal. A. ostal v jej starostlivosti, nakoľko ako matka sa o neho stará od jeho narodenia a poskytuje mu všetko čo k životu potrebuje a podporuje ho v rôznych jeho aktivitách či už školských alebo mimoškolských. Mal. A. je na ňu citovo naviazaný a má ku nej silnú citovú väzbu. Súhlasí taktiež s tým, aby naďalej navštevovali OZ Návrat, nakoľko tam na A. nie je vytváraný nátlak a aj keď maloletý sa nechce stretávať s otcom vie ho aspoň takto usmerniť aby tam šiel. Nesúhlasí a nestotožňuje sa s obsahom znaleckého dokazovania, nakoľko je namierený proti nej ako matke, ktorá sa vzorne stará o svojho mal. syna a znalecký ústav si osvojil len znalecký posudok vyhotovený M. P. Q. z roku 2017 a nezaoberal sa znaleckým posudkom M. P. Q. z roku 2013 ktorý je v jej prospech. Uviedla, že sa nestotožňuje s obsahom znaleckého vyšetrenia, pri ktorom nebola a nemohla sa vyjadriť a znalecký ústav si osvojil len to čo im bolo podsunuté otcom C. B. a do úvahy bral len znalecké posudky im vyhovujúce.

25. Otec uviedol, že znalecký posudok považuje za neobjektívny nakoľko vyšetreniu u znalca sa mala podrobiť aj matka a mal. A..

26. Podľa správy kolízneho opatrovníka zo dňa 13.11.2023 otec pri osobnom rozhovore uviedol, že trvá na podanom návrhu v celom rozsahu naďalej. Raz týždenne môže otec mal. dieťaťu telefonovať na

mobil matky. Otec každý týždeň mal. dieťa kontaktuje. Môže s ním telefonovať cca 30 minút. Hovory sa končia po cca 2-5 minútach. Ukončuje ich dieťa s tým, že stále niečo musí, napr. ísť jesť, učiť sa, že je unavený. Vyhyba sa otcovi, kontaktu s ním. Zakaždým je hovor na hlasitom odposluchu, otec slabo dieťa počuje. Má pocit, že matka pri ňom sedí a počúva. Otec má vedomosť, že dieťa užíva svoj vlastný mobil s číslom, ktoré matka otcovi odmieta poskytnúť. Matku o to SMS správami žiadal opakovane. Stalo sa asi 2-3krát, že otec telefonovať v rozsudku danom čase nemohol, žiadal o náhradný termín, nebolo mu to umožnené. Styk otca s maloletým dieťaťom prebieha v Prešove v OZ Návrat za asistencie psychológa a prítomnosti matky. Matka je stále prítomná. Ani raz sa nekonalo stretnutie otca s maloletým dieťaťom bez prítomnosti matky. Stretnutia nie sú pravidelné. V správe sú podrobne opísané termíny, v ktorých sa stretnutia neuskutočnili. Dňa 9.11.2023 otec telefonicky kontaktuje oddelenie s tým, že aj tento týždeň maloleté dieťa telefonicky kontaktoval. Hovor trval nezvyčajne dlho, cca 9 minút. Bol plný nadávok zo strany mal. dieťaťa. Maloleté dieťa uvádzalo, že nenávidí celú rodinu otca, všetkých ľudí z jeho rodiny. Že ho otec údajne bije, bil ho, mal monokle a podobne. Nakoniec mal. dieťa ukončilo samotné rozhovor. Otec bol naposledy s mal. dieťaťom sám pred asi 8 rokmi. Odvtedy len za súčinnosti štátnych orgánov alebo prítomnosti matky. Predtým, keď s ním telefonoval to takto nebolo, hovorili spolu krátko, ale normálne, teda o škole, ako sa má a podobne.

27. Z ďalšej správy kolízneho opatrovníka zo dňa 28.11.2023 vyplýva, že kolízny opatrovník zisťoval aktuálny názor maloletého na vzájomné stretávanie sa s otcom. Maloletý uviedol, že je žiakom X. ročníka Základnej školy G. H. I. J.. Býva v byte v spoločnej domácnosti s matkou, bratom I. a matkiným novým partnerom. Maloletý A. uviedol, že má „dvoch tatíkov a chce mať toho nového tatíka“. Nový tatík sa mu venuje, hrajú sa, chce byť s ním. Tatík C. mu údajne ublížil veľakrát, stále, keď s ním bol. Ak chodil k nemu, kričal, bil ho a to si pamätá. Matka na neho nekričí, iba ak má na to dôvod. Tatík C. kričí z dôvodov, ktoré nie sú dieťaťu známe. S otcom C. sú v pravidelnom telefonickom kontakte a údajne po ňom kričí, že volá aj nového matkinho partnera tatíkom. Hovorí mu, že má iba jedného otca. Telefonáty mu s otcom nevadia, pretože sa pri telefonovaní cíti bezpečne. Otec po ňom kričí, nedá dieťaťu dopovedať súvislú vetu, vysmieva sa mu. Otca vidí 2x v mesiaci v Prešove. Chodí tam už druhý rok. Spolu s dieťaťom je tam matka, pracovníčka centra, otec. Chce otca vídať iba za prítomnosti matky, ak ho má vidieť. Je pravda, že v piatok chce byť aj doma. Maloleté dieťa uvádza, že otec veľakrát do Prešova ani neprišiel. Z otca má strach, bojí sa ho, lebo mu ubližoval. Pamätá si ako ho bil. V škôlke mali raz vystúpenie ku dňu matiek. Po vystúpení ho otec nasilu vzal do dodávky a odviezol do E.. Keď aj boli v E., boli tam aj starí rodičia zo strany otca. Nikto sa mu tam údajne nevenoval, ani babka, ani dedo ani otec. Údajne kričali medzi sebou aj na neho. Keď sú na stretnutí v Prešove, otec sa údajne správa slušne, nevybuchne. Inak si ho dieťa pamätá v telefonických rozhovoroch a na styku v minulosti. Na jedno stretnutie do Prešova otec doviezol aj mal. C. B., jeho brata. Maloletý A. uviedol, že to nie je jeho brat, ani nevie, ako ho má nazvať. Nechcel ho vidieť, otcovi to povedal, ani sa na neho nepozrel. Má len brata I., ktorý s ním býva. Na otca nemá ani jednu peknú spomienku. Maloleté dieťa uviedlo: „Keď vidím otca, predstavím si to zlé. Otec sa proste nikdy nezmení. Pred stretnutiami v Prešove sme sa dlho nevideli... Mohol sa zmeniť. Nezmenil sa. Nemám v neho dôveru, neverím mu. Mám už svoju rodinu, nového otca. Aj keby sa otec už zmenil, nechcem ho ani babku nechcem.“ Čo sa týka narodenín a menín otec mu v roku 2022 údajne doniesol knihu – vypísanú k 6. narodeninám. Inak ho otec neobdarováva. Dostal ešte od neho asi 20 €. Pamätá si, že raz v Prešove, bolo asi po jeho meninách, sa ho pracovníčka pýtala, či mu niečo dal (darček), keďže malo dieťa sviatok. Otec vraj vytiahol z vrečka pokrčenú 20 € bankovku a dal mu ju. Na Vianoce 2022 si od otca na darček nepamätá. Maloletý A. povedal: „Peniaze od otca som bral ako „improvizáciu“, keďže to nemal ani pekne zabalené, ani pripravené ako dar. Iba to vraj vytiahol z vrečka.“ Na záver rozhovoru sa opýtali mal. A., čo by si úprimne prial. Maloleté dieťa uviedlo: „Aby otec a jeho rodina zmizla z môjho života, ja už mám svoju rodinu...“.

28. Otec vo svojej výpovedi uviedol, že syn je naďalej manipulovaný matkou. Stále mu hovorí, že ho nenávidí, nemá ho rád. Maloletý opakuje, že nie je jeho otec a že má už iného otca. V rámci asistovaného styku došlo k určitému pokroku. Syn sa už pred nim neskrýva ako na začiatku. Na styku je však prítomná aj matka, čo vníma ako problém, nakoľko A. sa akoby bál prejaviť svoje city. Matka tiež dovedie na styk aj svojho druhého syna, čo je rušivý element, nakoľko sa A. napríklad hrá so svojim bratom. S mal. A. nie je sám. Vplyv matky sa nezmenil. Matka dieťaťu psychicky ubližuje. Na A. bol vyvíjaný nátlak, matka na syna kričala, keď povedal niečo dobre na otca. Matka na maloletého kričala a bila ho.

29. Podľa výpovede matky s návrhom nesúhlasí, pretože mal. A. má z otca strach. Poukázala na to, že otec je agresívnej povahy, fyzicky ju napadol, ako aj A.. Od uvedeného incidentu sa A. vyhýba kontaktu

s otcom. Má za to, že otec nerešpektuje záujmy svojho syna, ani jeho citové rozpoloženie. Poukázala na výborné vzdelávacie výsledky syna. Uviedla, že syna na styk riadne pripravovala, hovorila mu, že nech sa nebojí, nech ide k otcovi. Otec svojím správaním zmaril všetku jej snahu.

30. Za účasti psychologičky Krajského súdu v Prešove bol z o strany súdu opakovane zisťovaný názor mal. A., ktorý uviedol, že vie prečo je na súde, mamka mu spomínala, že ocko podal návrh na súd, aby bol u neho a aby s ním žil, načo A. hneď dodal, že on to nechce. Odpovedal na otázky, akú školu, aké krúžky navštevuje, aké predmety má v škole najradšej. Uviedol, že býva s mamkou, s F., ktorý sa k nemu správa veľmi dobre, čiže ho berie za tatika a aj ho tak oslovuje. Začal ho tak oslovovať asi po mesiaci čo sa k nim nastáhoval. Má ho veľmi rád, lebo sa mu venoval, hrali spolu hry, kupoval mu veci. Býva s nimi aj mačka R.. Uviedol, že ocka oslovuje oco a stretáva sa s ním v centre. Nechce sa s ním stretávať, ale musí, lebo tak rozhodol súd. Bol by radšej keby sa s ním nemusel stretávať vôbec, nakoľko keď k nemu chodil na víkend veľakrát mu ublížil. V škôlke mali predstavenie a otec ho uniesol. Zobral ho za ruku a roztrhal mu darček pre mamku. Na otázku súdu, aký má pocit pred stretnutím s otcom odpovedal, že sa bojí, lebo oco sa správa tam inak a do telefónu zas úplne inak. V telefóne na neho stále kričí a nevie prečo. Oco mu hovorí, že nemôže oslovovať F. tatík. Na otázku kto je jeho rodina uviedol, že F. tatík, mamka, I. a ešte „R.“ (mačka), potom mamkina mama, babka, Tatík F. má rodinu, ktorú tiež berie ako rodinu. Ocka ako rodinu neberie. Nechce ho tak brať, lebo sa to už nedá. Uviedol, že má len jedného súrodenca. Počul, že ocovi sa narodilo dieťa, ale neberie ho ako súrodenca, lebo ho neporodila jeho mama. Jedného videl iba na pár minút, druhého nevidel, nevie ako vyzerá. Na otázku, ako by chcel, aby to ďalej fungovalo, čo navrhuje, odpovedal, že maximálne chce ísť do centra, to je najviac, ale iba s mamkou. Na otázku, či by si vedel predstaviť bývať týždeň u mamky a týždeň u ocka, uviedol, že nie. Maloletému bola tiež položená otázka, či by s otcom nešiel napríklad na hodinu sám do mesta, zašiel do cukrárne, odpovedal, že nie, mal by strach, že oco urobí niečo, čo nechce. Mamku opísal tak, že je láskavá, je s ňou sranda. O otcovi povedal, že je zlý, musí byť všetko podľa neho. Iných si nevšíma. Všíma si len sám seba a jeho si vôbec nevšíma. Na otázku ako vníma celú túto situáciu uviedol, že sa snaží prečkať kým mu už oco dá pokoj, lebo má už svoju rodinu a on to nechce pochopiť. Maloletému bola položená otázka, či je niečo také čím ho ocko aspoň raz milo prekvapil, či vie povedať pozitívnu vlastnosť o ockovi, uviedol, že nie. Na otázku, či už rozmýšľal nad nejakým darčekom, keďže bude mať narodeniny uviedol, že mamka mu dala predčasne darček, vybral si laser. Na otázku či nemá niečo vybraté, čo by chcel, nejaký darček, aspoň drobnosť, čo by mu mohol kúpiť ocko odpovedal, že od neho nie, lebo mu nedôveruje.

31. Na pojednávaní sa vyjadrila aj psychologička, ktorá uviedla, že aktuálne nie je bez nedostatkov starostlivosť matky, ani starostlivosť otca. Rodičia by mali pracovať na svojich rodičovských kompetenciách. Do úvahy zrejme neprichádza ani striedavá starostlivosť ktorá je založená na vzájomnej komunikácii, ktorá tu medzi rodičmi neprebíha. Zastáva názor, že by bolo asi v najlepšom záujme dieťaťa vyňať ho na určitý čas z prostredia oboch rodičov, umiestniť ho do špecializovaného zariadenia. Jeho detstvo už nikdy nič nevráti späť. To, čo mal. A. žije, bude žiť a prenášať si do ďalšieho svojho života. Uviedla, že dieťa preberá vzorce správania toho rodiča s kým je. Každé dieťa má radosť zo svojich rodičov. A ono keď je s matkou, preberá vzorce správania matky, nechce ublížiť matke, čiže koná tak aby bola matka spokojná a keď je s otcom, koná tak, aby bol otec spokojný, lebo mu nechce ublížiť. To je prirodzené pre každé dieťa. Poukázala na to, že nie je vhodné aby po dvoch rokoch asistovaného styku sa tento realizoval stále za prítomnosti matky. Nie je to v prospech maloletého. Je najvyšší čas, aby otec dostal sám priestor tráviť čas so synom spočiatku za prítomnosti odborníka.

32. Zo záverov podanej správy psychologičky Krajského súdu Prešov z výsluchu maloletého vyplýva, že pri zmene postoja matky k situácii sa dá predpokladať aj zmena postoja maloletého, ktorý k matke vzhliada a preberá jej postoje a nastavenie. Je nevyhnutné, aby sa rodičia o sebe navzájom vyjadrovali a správali s úctou a rešpektom. V centre Návrat sa realizuje stretávanie otca so synom už druhý rok za prítomnosti matky.

33. Vo veci sa na pojednávaní vyjadrila aj zástupkyňa Úradu komisára pre deti, ktorá spočiatku zastávala názor, že otec je schopný starať sa o maloletého a maloletý môže byť zverený do striedavej osobnej starostlivosti. Uviedla, že otec nie je a nikdy nebol nebezpečný pre dieťa. Otec je normálny človek, ktorý chce mať kontakt so svojím synom. A dieťa potrebuje otca. Maloletý musí prijať svojho otca, nemôže byť toľko rokov v konflikte lojality. Uvedenú situáciu konzultovala s detským psychiatrom, ktorý uviedol, že ide o silný konflikt lojality. Dieťa je tak naviazané na matku, že nepripustí to, že má rado svojho otca.,

V priebehu konania svoj názor prehodnotila s tým, že je potrebné, aby Občianske združenie Návrat naďalej pracovalo s maloletým, nakoľko maloletý aj rodičia potrebujú odbornú pomoc.

34. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou zo dňa 12.02.2024 je zrejmé, že dňa 07.02.2024 sa na podnet Občianskeho združenia Návrat uskutočnila prípadová konferencia s rodičmi a pracovníkmi OZ Návrat Prešov na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, kde sa obaja rodičia zhodli, že v spolupráci a realizácii styku budú rodičia pokračovať ďalej aj s novými cieľmi, ktoré si vytýčili, napríklad integrácia otca do každodenného života mal. dieťaťa, kontakt s otcom bez prítomnosti matky, realizácia styku otca s mal. dieťaťom v exteriéri - ihrisko, kino a pod.. Otec uviedol, že ak do 6 mesiacov nedôjde k výraznej zmene nastavenia mal. voči nemu a matka nebude pracovať na zlepšení vzťahu otca so synom, podá opakovaný návrh na súd na zmenu úpravy práv a povinností rodičov k maloletému.

35. Súd vec takto právne posúdil.

36. V zmysle § 26 Zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), ak sa menia pomery, môže súd aj bez návrhu zmeniť rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností, alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

37. V zmysle ust. § 121 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa menia pomery.

38. Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

39. Podľa ust. § 25 ods. 4 Zákona o rodine, ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s mal. dieťaťom súd môže na návrh niektorého z rodičov zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti.

40. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 25 a 26 sa použijú primerane.

41. V zmysle čl. 5 Zákona o rodine záujem mal. dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu mal. dieťa sa zohľadňuje najmä:

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa.
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

42. Podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy SR, starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu s starostlivosťou. Práva rodičov možno obmedziť a mal. deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

43. Podľa § 28 ods. 1 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä:
a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu všestranný vývin mal. dieťaťa,
b) zastupovanie mal. dieťaťa,
c) správa majetku mal. dieťaťa.

44. Podľa § 28. ods. 2 Zákona o rodine rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy mal. dieťaťa.

45. Žiadne rozhodnutie súdu týkajúce sa výkonu rodičovských práv a povinností nie je nemenné.

46. V posudzovanej veci súd vykonaním dokazovania zistil, že vzťahy medzi rodičmi mal. A. sú dlhodobo konfliktné, nefunkčné a rodičia napriek odbornej pomoci a vedeniu nie sú schopní konštruktívne komunikovať ohľadne mal. dieťaťa. Rodičia sú rozvedení, každý z nich má nového partnera. Matke sa z nového vzťahu narodilo ďalšie mal. dieťa a otcovi sa z nového vzťahu narodili dve mal. deti. Súdna autorita v minulosti opakovane intervenovala v rodine keď sa viedli opakované konania o úprave práv apo v. rodičov k mal. A., konanie o zmeny úpravy styku. Doposiaľ bol mal. zverený do OS matky, otec bol zaviazaný platením výživného. Súdom upravený styk otca s mal. sa dlhodobo nerealizoval. Z výsledkov vykonaného dokazovania je zrejmé, že dieťa preberá hodnotové nastavenie a postoje matky, stotožňuje sa jej názormi a je negatívne ladené voči otcovi. Matka napredovanie vzťahu medzi otcom a synom nepodporuje.

47. Vzťahy rodičov sú naďalej konfliktné, otec sa sťažuje na nerešpektovanie svojich rodičovských práv. K istému posunu zo strany matky došlo tým, že akceptuje asistovaný styk otca s mal. A. pod odborným vedením zamestnancov Občianskeho združenie Návrat v Prešove. Odborným vedením dochádza k postupným zmenám vo vzťahu mal. k otcovi, ktorý spočiatku nedokázal zostať s otcom v jednej miestnosti. Z uvedenej sumarizácie procesného postupu súdu je zrejmé, že s rodinou sa dlhodobo pracuje pod vedením odborníkov. Súd opakovane apeloval a napomínal matku, aby aktívne pracovala na zlepšení vzájomného vzťahu medzi otcom a synom. Matke aj synovi bol poskytnutý dostatočný čas k náprave narušených vzťahov, k zlepšeniu situácie dochádza len pomalými krokmi.

48. Ust. § 25 ods. 4 Zákona o rodine upravuje osobitný druh zmeny pomerov. Vzhľadom na to, že ide o fakultatívnu možnosť, súd k zmene rozhodnutia o osobnej starostlivosti pristúpi len ako ku krajnej možnosti pokiaľ je zmena výchovného prostredia v záujme mal. dieťaťa. Bránenie mal. dieťaťu v styku s rodičom, ktorému nebolo zverené do osobnej starostlivosti je výrazný nedostatok vo výchove maloletého, ktorý môže ohroziť vývoj osobnosti dieťaťa v citovej a charakterovej oblasti. Súd pri rozhodovaní o návrhu otca dôsledne zvažoval všetky okolnosti ako aj aktuálny vzťah maloletého k otcovi. Vzal do úvahy, že napriek dlhodobému odbornému vedeniu počas asistovaného styku sa nepodarilo zatiaľ dosiahnuť takú zmenu u maloletého, aby akceptoval svojho biologického otca a cítil vnútornú potrebu sa s ním stretávať, tráviť čas v jeho spoločnosti. Mal. bol na začiatku odbornej spolupráce výrazne negatívne nastavený voči otcovi a značný podiel na tomto postoji má matka, ktorá mal. nevedie k správne postoju k druhému rodičovi. Situácia keď mal. nechce zostať sám s otcom v jednej miestnosti, nechce s ním tráviť ani krátkodobo bez prítomnosti matky, je v jeho veku XX rokov absolútne neprimeraná. Len mierny posun vo vzájomnom vzťahu otca a syna podľa názoru súdu nestačí na tak závažný zásah do života maloletého ako je autoritatívna zmena výchovného prostredia. Súd pri rozhodovaní o návrhu otca vzal do úvahy, že za týchto okolností a pri súčasnom postoji maloletého by autoritatívne rozhodnutie súdu o zmene výchovného prostredia mohlo spôsobiť maloletému dieťaťu psychickú ujmu. Aj z týchto dôvodov sa súd stotožnil so závermi ZP ako aj so stanoviskom oboch rodičov, že je naďalej potrebné realizovať asistovaný styk s dôrazom na trávenie času otca s mal. synom postupne bez prítomnosti matky a ďalších rušivých faktorov. Je vecou odborného zamestnanca psychológa, aby usmerňoval asistovaný styk v záujme maloletého. Matka maloletého podporuje v školských aj mimoškolských aktivitách. Vytvára mu sociálne zázemie pre zabezpečenie jeho materiálnych potrieb. Nerešpektovanie biologického otca v živote dieťaťa je však vážnym nedostatkom v starostlivosti matky. Súd poznamenáva, že v ďalšom je úlohou matky viesť mal. k pozitívneho vzťahu k otcovi, vysvetliť mu rodinné a súrodenecké vzťahy. Ak v primeranej lehote nedôjde k pozitívnym zmenám v postoji maloletého k otcovi, tento podá nový návrh na zmenu úpravy rod. práv a povinností.

Súd apeluje na matku, ktorá mala aj doposiaľ dostatočný časový priestor, aby využila ostávajúci čas a odbornú pomoc Centra a maloletého syna zodpovedne viedla k zdravému citovému vzťahu k otcovi a naučila ho rešpektovať postavenie biologického otca v jeho živote. V opačnom prípade je vysoko pravdepodobné, že súd už pristúpi u maloletého k zmene výchovného prostredia rešpektujúc najlepší záujem mal. dieťaťa. V najlepšom záujme mal. nie je resignovať na správanie matky, ktorá sa doposiaľ či už vedome alebo podvedome snažila eliminovať otca v živote mal. syna. Mal. dieťa má právo na oboch rodičov. Rodičom je ponúknutá odborná pomoc a je na nich, aby túto využili čo najlepšie v záujme ich mal. syna. Zhovievavosť súdu nie je nekonečná a je potrebné, aby si matka uvedomila so všetkou vážnosťou hroziace následky v prípade, že nedôjde ku kvalitatívnej zmene jej postoja k biologickému otcovi maloletého a tým aj k zmene postoja mal. syna.

49. Berúc do úvahy všetky horeuvedené skutočnosti nateraz súd návrh otca na zmenu rozhodnutia osobnej starostlivosti zamietol.

50. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Prešove prostredníctvom tunajšieho súdu.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť (§ 365 CSP) len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.